

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas III. An creatio possit esse ab æterno?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

non datur. Ergo nec causa instrumentalis creativa dabitur. Major probatur: Calor enim est instrumentum ignis. Potentia generativa est instrumentum viventis, & similia.

RESPONDERI potest, negando maiorem; quia si potest esse in diverso genere immediato Instrumentum & Causa principalis, quia Instrumentum est accidens; causa principalis est substantia; cur non poterit etiam Causa principalis esse v. g. Deus, Instrumentalis Creatura. Rursus quamvis inductio hæc probaret aliquid de Instrumentis quæ actu sunt, non tamen de Instrumentis possibilibus.

PROBAT secundò idem. Quia si daretur Instrumentum connaturale creandi, esset illud Instrumentum Causa principalis; quia idem haberet specificatum sui, quod & Causa principalis, scilicet non ipsam entitatem creatam, in qua condistingui possunt plures rationes, sed pro specificativo haberet modum attingendi terminum, per negationem omnis subiecti.

RESPONDETUR. Non repugnare, ut idem effectus adeoque idem specificativum sit utriusque, neque enim Causa principalis definitur per aliud sui specificativum ab Instrumento. *Hinc*

Probat tertio Conclusio aliter. Si daretur virtus creativa Instrumentalis, deberet dari respectu DEI, tanquam causæ principalis, nam Creatura, ut suppono, non potest habere vim creandi, tanquam causa principalis; sed respectu DEI non potest dari vis Creativa connaturalis. Quod probatur. Quia si hæc Creatura esset instrumentum connaturale DEI; DEUS sine hoc instrumento agens, censeretur pro sua parte non connaturaliter agere: quia tunc dicitur DEUS non connaturaliter agere, quando non agit secundum exigentiam causarum secundarum, esset autem exigentia in illo instrumento, ut assumatur ad creandum.

CONFIRMATUR. Quia non potest explicari, quid sit hoc esse instrumentum connaturale respectu DEI. Nam quod asserunt; illud instrumentum habiturum se ita, sicut Lumen gloriæ, quod est instrumentum DEI, id non convincit, nam si non erit in entitate supernaturale, non se habebit sicut Lumen gloriæ; & si erit in entitate supernaturale, non erit instrumentum connaturale connaturalitate de qua hic agitur; agitur enim hic de Connaturalitate quæ sit secundum vires naturæ; & si ponas, secundum vires naturæ aliquid esse instrumentaliter Creativum: neque enim major est ratio unius, quam alterius.

DICENDUM est Tertio. *Possibile est instrumentum obediens ad creandum.*

PROBATUR, quia in hoc nulla est implicatio.

OBJICITUR primò. Implicat per Nos Creatura causa principalis, & instrumentalis creativa; Ergo & Obedientialis.

RESPONDETUR. Negando Consequen-

tiam, quia potentia Obedientialis potest se extendere ad ea, immò & debet, ad quæ se non extendit natura. Deinde, causa Obedientialis cum non agat viribus propriis, nec debet habere fundamentum illarum virium; si autem potentia creativa principalis competeret Creaturæ, deberet etiam fundamentum illarum virium eidem competere, quod cum sit independentia operandi à quocunque, quæ Creaturæ cōpetere non potest, sit ut nec vis illa competere possit.

OBJICITUR secundò. Possibilis est actio, quæ immediatè à solo DEO pendeat, & ad quam, ne obediens quidem, assumi potest Creatura; nulla autem est talis, nisi sola Creatio.

RESPONDETUR. Esse talem Creationem, sed proficiscentem tanquam à Causa principali, ita, ut solius sit DEI, tanquam Causæ principalis, agere.

OBJICITUR Tertio. Creatio non potest egredi nisi à potentia Creativa, Creatura autem non habet potentiam creativam. Ergo.

RESPONDETUR. Creaturam non habere potentiam creativam naturalem, habere obediensalem, supposita elevatione.

DIFFICULTAS III.

An Creatio possit esse ab aeterno.

Hæc quæstio ordinariè examinari solet ad Libros de Mundo. commodè tamen & hoc loco tractabitur, ut materia de Creatione completius discutatur. Tria hic communiter discutiuntur. PRIMò. An potuerit mundus esse ab æterno quoad Entia permanentia. v. g. An potuerit DEUS ab æterno creare Angelum vel hominem? Affirmant ex nostris Suar. uterque, Moli. Arriag. Ovied. contra non paucos; & ex nostris contra Tan. Valen. SECUNDò: An motus, & tempus potuerint esse ab æterno? Affirmat Ovied. cum negasset generationes, posse fieri ab æterno. TERTIO: An generationes ab æterno fieri potuerint. v. g. An stupra ab æterno applicata igni, potuissent disponi, & igniri, & tamen ab æterno? An item Petrus ab æterno potuisset generare Paulum, Paulus Joannem; & sic de reliquis? Negat Arriaga & Oviedo contra Pontium, sub conditione id tenentem, scilicet si infinitum non repugnet.

Punctum Difficultatis 1.

An generationes potuerint fieri ab æterno?

DICENDUM est. *Generationes Successivas non potuisse fieri ab æterno.* Antequam probetur Conclusio.

SUPPONO I. Quòd in generatione illa v. g. hominum, necesse sit devenire, licet non per finitas

mensuras, ad aliquem, qui non sit genitus, sed immediate à DEO productus.

RATIO. Quia illa collectio successivæ generationis est ens ab alio; nec enim est DEUS; si est ens ab alio, vel omnes illi homines à seipsis producuntur vel generantur, vel non omnes: si non omnes, & tamen ab alio, Ergò deveniendum est ad aliquem, qui immediate sit à DEO; si autem omnes illi à seipsis producuntur, Ergò non deveniunt ad aliquem, qui solus immediate à DEO procedat; quod fieri non potest: quia aliàs daretur processus in infinitum in causis subordinatis, nec deveniunt unquam in cognitionem primæ Causæ, quia non esset devenire in cognitionem ejus, qui primò posuerit eum, à quo generationes primò factæ, vel certè, si non est ullus, qui immediate à DEO processerit, deveniendum erit ad hoc, ut aliquis sit genitus ab eo mediatè quem genuerat, quod repugnat. Quod ipsum probatur. Sint v.g. decem homines, de quibus sit vera propositio: sunt percussi, ita ut nemo ab alio, qui sit extra hos decem, percussus sit, tunc necessariò devenire erit ad aliquem, qui percussit eum, à quo percussus est: & quod propter formandam imaginationem de numero finito dictum est, idem ad infinitas illas generationes transferri debet, quòd scilicet, si verum est, omnes esse genitos, & neminem productum ab alio, qui sit extra omnem illam infinitam generationem, devenire erit ad eum, qui sit genitus ab eo, cujus ipse antecessor genuerat.

RESPONDEBIS primò ex Pontio. Dari posse processum in infinitum in causis non subordinatis essentialiter, quamvis non detur in subordinatis essentialiter.

CONTRA. Etiam in causis non subordinatis essentialiter dato processu in infinitum, deveniri debet ad aliquem, qui sit primus non genitus, propter argumentum factum, nisi velis illum primum fuisse genitum ab eo quem genuerat. Deinde Philosophus universaliter negat, dari processum in infinitum in causis subordinatis, arguitque impossibilitatem ex ipsa illarum infinitudine, quæ utrobique reperiretur. Nec est major ratio de causis subordinatis essentialiter, quam non subordinatis essentialiter, Ergò si in illis non datur processus in infinitum, nec in istis dabitur: quia absurdum est finitum effectum pendere à causis infinitis, quamvis non subordinatis essentialiter.

RESPONDEBIS secundò ex eodem. In æternitate à parte post, si darentur generationes, non posset DEUS assignare, & videre ultimum hominem, ex infinitis, successivè producendis. Ergò nec potest videre primum in æternitate à parte antè.

CONTRA. Ne videat DEUS ultimum in æternitate à parte post, est hoc de exigentia æternitatis, à parte post; si enim esset illic ultimum,

clauderetur illa æternitas à parte post, non quæ jam ulteriùs progredieretur. Quod ipsum ulterius, ne retorsioni pateat, sic proponi potest. Æternitas à parte post, est talis naturæ, ut nunquam de illa verum sit dicere, jam nunc est æternitas à parte post. Quidquid enim jam illam sequeretur, esset jam post æternitatem à parte post, hoc quæ ipso illa æternitas à parte post; quia post æternitatem à parte post, nihil potest sequi; quia æternitas à parte post, debet complecti omnes mensuras à parte post. Quia autem de eo, quod est ab æterno à parte antè, dici potest, jam est ab æterno, bene etiam in illo, & sine repugnantia ostendi potest, quòd sit immediate à DEO productum. Unde etiam videt Pater æternus Filii sui ab æterno productionem immediatam, quamvis non videat filii sui productionem ultimam à parte post.

SUPPONO secundò. In ordine ad negandum, quòd dari possint generationes successivæ ab æterno, ponendum est, quòd non eodem instanti, quòd producitur id quod est ab æterno, quòd inquam non in eodem instanti, producat effectum, quia hoc non esset generatio successiva, quam hinc impugnamus, sed plurimum entium ab æterno coexistentia; de quo infra.

SUPPONO Tertiò. Quòd non hinc quaeritur: An DEUS ab æterno successivè possit producere entia, quæ sibi succedant? hoc enim spectabit ad sequens punctum, sed inquiritur: an generatio, quæ & qualis de facto successiva datur, poterit fieri ab æterno. *Hic suppositis*

PROBATUR Conclusio. Quando v.g. gallina A. primò à Deo ab æterno producta, excluderet ovum, & ex ovo generaret gallinam B; ante generationem gallinæ B. vel duravit gallina A. spatio finito vel infinito; si duravit spatio infinito. Ergò illa generatio gallinæ B. non est facta ab æterno, quod tu assumebas; siquidem illius generationem præcessit spatium infinitum, cum tamen æternitatem, antè, nihil præcedat, utpotè omnem mensuram à parte antè complectentem; Si duravit spatio finito gallina A, ante generationem gallinæ B. Ergò gallina B. non est ab æterno; siquidem æternitatem ante, nihil, etiam finitum præcedere potest. Ergò ulterius non est productio facta gallinæ A ab æterno, quia productum ab æterno, producta in tempore debet antecedere spatio infinito, hoc ipso enim non esset ab æterno, si finitè non nisi distaret à tempore. Supponitur autè generatio illa gallinæ B. propter dicta, & dicenda, facta esse in tempore.

CONFIRMATUR Conclusio. Illa generatio successiva ab æterno, vel habet posterius & prius, vel non habet? si non habet? successiva non est, si habet? quæro, antequam sit posterius, vel est successivum, vel non: si antequam sit posterius, est successivum sine succedente. Ergo ulterius definitè successivum est solum prius; siquidem dum est solum

olum prius, jam reperitur definitum, quod est successivum: Si autem antequam sit posterius, non est successivum: cum jam est posterius, quæro de illo posteriori, vel est ab æterno, vel non; si non est ab æterno: Ergo non successit ab æterno, adeoque nec successio æterna: Si est ab æterno illud posterius, Ergo prius, quod etiam complet rationem successivi, non est ab æterno: quia duratio prioris & posterioris non sunt commensurabiles, & si posterius ab æterno prius non erit ab æterno: alias commensuratam durationem haberet. Ut autem prius non sit ab æterno, si posterius est æterno, implicat in terminis.

OBJICITUR 1. Quamvis verum sit, quod immediate à DEO gallina v. g. producta, sit prior quacunque determinata generatione, non est tamen verum, esse priorem omni successivæ generatione, collectivè acceptâ. Quod probatur. Quamvis sit vera hæc propositio in sententia Aristotelis, post quamlibet divisionem in partes quantumvis minimas, possibiles esse alias divisiones, tamen falsa est hæc Consequentia: Ergo post omnes divisiones hujus continui, possibilis est alia. Rursus vera est hæc propositio: quilibet numerus finitus, habet alium numerum finitum excedentem; Ergo omnes numeri collectivè sumpti, habent numerum excedentem. Ergo etiam ex hoc antecedenti: Creatura immediate à Deo producta antecedit omnem generationem distributivè acceptam, non sequetur, quod antecedit omnem collectivè acceptam.

RESPONDETUR adferendo disparitatem. Quia in adlatis exemplis reperitur absurdum, nullum autem est in consequenti. Quod ipsum probatur: quia in partibus collectivè acceptis continentur omnes partes possibiles, in numero item finito collectivè accepto continentur omnes numeri finiti, adeoque, si aliquid restaret supra collectionem numeri finiti, restaret aliquid supra id, quod est etiam in tota collectione numeri finiti, adeoque restaret aliquid supra seipsum: item in omnibus partibus divisibilibus collectivè acceptis, continentur partes omnes, si ergo adhuc essent divisibiles supra, quam essent divisibiles. Jam autem in generatione illa successiva ab æterno, non contineretur id, quod supponitur immediate productum à DEO. Hinc, si ponatur illud immediate à DEO productum, esse prius omnibus aliis generationibus collectivè acceptis, non supponetur prius seipso. Denique non arguitur hic ex eo, quod singulis genitis sit prior gallina immediate à DEO producta, esse etiam priorem omnibus collectivè acceptis; quod, amen solum adstruere videtur objectio adlata: quando autem teneat consequentia à distributione ad collectionem, dictum in prima parte, ubi probatur DEI existentia.

OBJICITUR 2. Possibilis est generatio æterna à parte post: Ergo etiam possibilis erit generatio æterna à parte antè.

RESPONDETUR. disparitatem esse; quia si concedatur prius & posterius in generatione æterna à parte post, nullum esset absurdum; nec enim pro absurdo inferri potest, aliquid ex illis non esse æternum, cum pro concessio detur, nihil esse illud æternum, si autem concedatur prius & posterius in generatione æterna à parte antè, sequetur absurdum, ut dictum supra.

OBJICITUR 3. Ponamus stupam applicari igni ab æterno, cum ignis sit causa necessaria, eodem instanti, quo ponetur cum stupâ, igniet stupam. Idemque ad imaginationem promptius fiet in pyrio pulvere. Ergo generabit ab æterno ignem. Itè ponatur lapis ab æterno suspensus in aëre, descendet deorsum ab æterno, qui modus est successivus &c. Ergo aliquid successivum potest dari ab æterno. Angelus item creatus ab æterno posset unam cognitionem post aliam exercere, quo in eventu, daretur successio cognitionum.

RESPONDET OVIEDO, ab igne non comburendam stupam ab æterno, idem dicendum de pyrio pulvere, lapide, &c. RATIO: quia hoc ipso, quod DEUS velit creare stupam ab æterno, decernet independentem à quocunque contrario, exigente illius corruptionem, conservare illam per æternitatem: comburi itaque non poterit, nisi in tempore; quod tempus incipere citius & citius potest, ita ut nullum sit assignare tempus, quo citius igni non potuerit, quia res æterna à parte antè potest hoc vel illo tempore, vel instanti finire. Addit non posse dici, quod ignis comburat stupam primo instanti, quo posset; posset enim citius & citius.

Punctum Difficultatis 2.

An Motus & Tempus potuerint esse ab æterno?

DICENDUM est. *Motum successivum & Tempus non potuisse esse ab æterno.*

PROBATUR primò. Restaurando argumenta, quibus responsionem attulit OVIEDO.

Primum ARGUMENTUM est. In motu successivo necessariò debent dari partes priores & posteriores, tunc quæro, illud prius vel antecessit id, quod est posterius, æternitate, vel antecessit non nisi tempore? si antecessit æternitate? Ergo motus ille non fuit ab æterno successivè fluens; si antecessit tempore? Ergo posterius illud non fuit ab æterno, nec etiam prius illud fuit ab æterno; siquidem antecessit non nisi tempore, quod non est ab æterno.

RESPONDET OVIEDO. Quod nulla pars motus fuerit ab æterno, sed inde non sequitur motum non fuisse ab æterno, quia etsi quilibet illius pars fuerit in tempore, ante illam potest assignari

gnari alia prius tempore existens; & sic in infinitum alia & alia prior, ratione quarum partium, motus dicitur ab aeterno esse.

CONTRA. Tum quia, si nulla pars motus successivi potuit esse ab aeterno, nec motus ipse successivus, potuit esse ab aeterno. Quod ipsum probatur. Si partes hominis non potuissent esse ab aeterno, nec ipse homo potuisset esse ab aeterno; Ergo & in presenti idem dicendum. tam enim essentialiter homo constituitur suis partibus, quam motus successivus, suis. Tum quia eodem jure respondendi dici posset, etiam generationes posse esse ab aeterno; quia etsi quilibet fuerit in tempore, potest tamen ante illam assignari, prior & prior generatio, & tamen posse esse generationes ab aeterno. Negat Oviedo. Tum quia ex eo tantum salvaretur aeternitas motus, quia ante quemcumque motum potest assignari motus prius tempore existens, & sic in infinitum; sed hoc non potest salvare aeternitatem motus, ut probatur, quia prius & posterius in infinitum dabile, semper tamen in tempore, non adstruit aeternitatem, tempus enim non fundat, sed destruit aeternitatem.

SECUNDUM Argumentum est: Si motus fuit ab aeterno, verum erit dicere Deum non fuisse prius tempore motu. Hoc posito quaeritur? vel verum erit dicere, Deum non esse priorem omnibus partibus motus, vel certe verum erit dicere, aliquam parte priorem non fuisse: Neutrum dici potest. Non primum; quia cum aliqua illius partes factae sint in tempore; falsum erit dicere, quod Deus non sit prior illis; Non etiam verum erit dicere secundum; quia respectu quarum partium motus, non est prior Deus, adhuc continet illae partes motus in se, prius & posterius, adeoque adhuc respectu illarum, prior erit Deus.

RESPONDET Oviedo: Deum non esse priorem tempore motu ab aeterno, id tamen verificatur, non de aliquibus partibus motus, nec de omnibus partibus, sed de omnibus collectivè sumptis, quibus omnibus, hoc modo sumptis, Deus non est prior.

CONTRA. Tum quia illo Deus non est prior, quod est ab aeternitate: sed collectivè acceptae omnes partes, non sunt ab aeternitate. Ergo. Major probatur. Quia Deus est prior omni eo, quod est in tempore. Minor principalis probatur. Quia collectivè acceptae omnes partes, etiam motu ab aeterno dato, includunt eas, quae fuerunt in tempore, alias non omnes, nec collectivè acciperentur. Ergo falsum est, quod omnibus illis collectivè acceptis non sit prior, & sicut v.g. falsa est haec propositio: Discipuli omnes collectivè accepti salvabuntur, siquidem unus Judas damnabitur, sic falsa erit haec: Omnibus collectivè acceptis partibus, Deus non est prior: siquidem est prior illis, quae sunt in tempore, clauduntur tamen illa collectione. Tum

quia de illis partibus collectivè acceptis quaro; an vera sit haec Universalis, Nulla est pars, quae Deus non sit prior? si est vera? Ergo & totam illam collectionem antecedit: quod probatur: quia illa negativa Universalis est explicabilis per descensum distributivum, de singulis verificabilem. Ergo etiam verificari debet de tota collectione. Nam si verum est dicere; nullus in hoc loco est albus, verum etiam erit dicere de tota collectione, quod non sit alba. Quod si illa negativa Universalis, scilicet: Nulla est pars, quae Deus non sit prior, si inquam est falsa, Ergo vera erit Contradictoria illius; Aliqua est pars, quae Deus non est prior; quae ipsa propositio, quia non est de singulis partibus motus verificabilis, de illis ipsis redibit argumentum, quomodo sint ab aeterno, cum habeant prius & posterius. Tum quia si est Deus prior aliquibus, & omnibus partibus, quomodo non est prior, omnibus collectivè.

TERTIUM Argumentum est à pari. Implicant generationes ab aeterno. Ergo & motus ab aeterno.

RESPONDET. Disparitatem esse; quia in generationibus deveniri debet ad unum principium, à quo reliqua genita, & ipsum non est genitum ab ipsis; in motu autem, non est devenire ad prius tempore, existens prius reliquis omnibus, quae successivè fluunt.

CONTRA. In generatione est necesse devenire ad unum principium, à quo reliqua genita. Ergo in motu est necesse devenire ad primum omnium motum, cui reliqua omnia successivè, & ipsum nulli successit.

PROBATUR Secundò. Posito, quod motus ab aeterno esse posset, quaro, vel haberet adhuc prius & posterius, vel non haberet? si non haberet prius & posterius idque ab aeterno? Ergo non datur motus successivus ab aeterno; quia successivum definitivè stat priori & posteriori, quod tu dicis non dari ab aeterno. Quod si motus ille successivus habet posterius, idque ab aeterno? Ergo & est aeternus, ut supponitur, & non est, quia id quod aeternum est à parte Antè, posterius non est, nihil enim potest esse prius eo, quod est ab aeterno, & tamen motus successivus includit posterius.

PROBATUR Tertiò. Valet hoc argumentum, quod probat Oviedo: partes motus successivi, non posse esse ab aeterno; & est tale. Omnis pars motus existentis ab aeterno, habet aliquid prius existens, videlicet aliam partem: Sed omne quod habet aliquid prius, est existens in tempore: Ergo omnis pars motus existentis ab aeterno est in tempore. Ergo etiam valebit hoc argumentum; Omnis motus successivus existens ab aeterno habet prius & posterius: Sed omne quod habet prius & posterius, est in tempore. Ergo omnis motus successivus

existens ab æterno, est in tempore. Major constat definitione motus successivi. Minor ipsius est Ovidi, modus autem arguendi consimilis priori.

RESPONDET Pontius. Motum & quodcunque Ens successivum spectari posse secundum se, & omnes suas partes: ita ut quælibet illius pars sit ab æterno; & sic motus, non potest esse ab æterno, propter adlatas rationes. Deinde motus & quodcunque Ens successivum, potest esse ab æterno; quia ita se habet, ut æternitas non possit coexistere ulli tempori imaginario aut reali, cui illa res secundum aliquid sui non coexistat, quamvis non coexistat ipsi, secundum se totam.

CONTRA. Tum quia motus in ista acceptione secunda, vel habet prius & posterius, vel non habet: si non habet: successivus non est; si habet, sequentur absurda jam adlata. Tum quia quamvis ponatur, quod æternitas nulli tempori etiam imaginario coexistere possit sine hoc, quod etiam motus secundum aliquid sui coexistat tempori, tamen per hoc salvari non potest motus illius æternitas, quia & esset æternus ut supponitur, & non esset, quia coexistentia cuicunque tempori se sola non arguit æternitatem; quia in sententia Aristotelica una hora ita dividi potest, ut aliquid illius coexistat æternitati toti, & tamen ratio horæ non fundat æternitatem. Tum quia tempus etiam imaginarium habet imaginarium prius & posterius; adeoque imaginarium non fundans æternitatem; sicut prius & posterius reale fundat non æternitatem realem.

Punctum Difficultatis 3.

An Ens permanens potuerit esse ab æterno.

Titulus potest procedere imprimis hoc sensu: An creatura una vel plures ab æterno sine successione produci potuerint? Deinde, an si Deus aliquam creaturam permanentem poneret ab æterno, posset successive aliam secundam facere, & tamen ab æterno, utrumque resolveretur.

DICENDUM est. Implicare contradictionem, ut si Deus ponat aliquam creaturam permanentem ab æterno, possit successive aliam secundam producere, & tamen ab æterno.

PRIMA implicantia est. Si Deus creet Ens permanens ab æterno, vel potuisset creare aliud Ens permanens in tanta distantia, in quanta per impossibile gallina A, ex ovo B, exclusisset gallinam C; vel non potuisset creare? si potuisset, quæro, illa secunda creatura vel distaret spatio finito ab illa prima vel infinito spatio: si spa-

tio finito? Ergo nec illa prima fuit ab æterno; Siquidem ab eo quod in tempore est, non nisi finite distaret, si autem distaret spatio infinito? Ergo non stas in suppositione, quod scilicet tanta intercesserit inter utrumque distantia, quanta foret, si per impossibile gallina A ex ovo B exclusisset gallinam C, quia hæc alterationes non deponunt spatium infinitum. Si autem non potuisset creare aliam creaturam permanentem in tanta distantia, de qua hinc? Ergo multo minus potuisset illam creare successive, & tamen ab æterno. Deinde potuisset illam creare citius & citius, & citius, ita, ut potuerit eam etiam ab æterno creare si voluisset, tunc quæro, computando à tempore usque ad æternitatem, idque per infinitas mensuras, vel includeretur in illa computatione etiam dista distantia, vel non includeretur? Si includeretur? cum Deus potuerit per te incipiendo à tempore etiam in æternitate creare secundam creaturam permanentem, incidisset etiam in illam distantiam, de qua hinc; redibitque argumentum factum: si non includeret etiam illam distantiam, ergo si in illa distantia secundam creaturam permanentem producere non posset, neque posset producere ab æterno, contra quam tu assumas: sed si veniretur ad illud instans, jam in illo producere non posset, adeoque nec in æternitate, ibique finiretur illud citius, & citius, quo Deus potuisset ponere creaturam.

Nec valet, si dicas, quod in illa quidem distantia producere non posset illud secundum Ens permanens, posset tamen ab æterno, rediret enim argumentum, an illa distantia in qua impossibile est Deum creare secundam illam creaturam, distet spatio finito an infinito.

RESPONDEBIS primò. Argumentum multum probare, probaret enim etiam Verbum æternum, non esse ab æterno. Quæram enim, an in tanta distantia à productione verbi potuerit poni creatura permanens? redibuntque argumenta facta.

CONTRA est. Quia cum implicet creatura permanens ab æterno, successive tamen producta, hinc fit, quod quamvis citius & citius in tempore produci possit, non tamen produci possit ab æterno, hinc in illam distantiam, de qua procedit argumentum, nunquam incidere potuisset.

RESPONDEBIS secundò. Quod cum æternitas habeat transitum inconsummabilem, quamvis citius & citius produci potuisset illa secunda creatura, non deveniretur unquam usque ad æternitatem, nam hæc habet transitum inconsummabilem, consequenter non sequeretur, quod deberet incidere in illam distantiam.

CONTRA. Quia quamvis per mensuras finitas infinitum exhauriri non possit, exhauriri tamen potest per infinitas mensuras, adeoque deveniri poterit ad illam distantiam; vel si non vis for-

formari argumentum de descripta distantia, procedat de solo puncto successione.

RESPONDEBIS tertio. Illam distantiam, de qua hic non contineri in aeternitate cum sit impossibilis, & implicatoria, aeternitas autem nullum instans implicatorium continet: nec inde sequeretur, quod ab aeterno produci non potuerit prima Creatura, quia potuit produci omni distantia & instanti possibili; illa autem distantia est implicatoria. Quodsi ulterius queras, utrum illa distantia, quae dicitur implicare, finire vel infinite, distet ab aeternitate? Responderi poterit, quod cum illa distantia sit impossibilis, fore illam distantiam finitam, & non finitam, infinitam & non infinitam.

CONTRA est; quia argumentum factum, potest poni totum non de distantia illa circumscripta, sed de ipsa successiva productione. Sed urgendo argumentum secundum imaginationem positam, sic ulterius proceditur. Quod haec distantia sit quidem implicatoria, sed implicancia illius redundat in Ens permanens, successive tamen ab aeterno productum; quia tota illius implicancia est in successione, seu prioritate, & posterioritate intra mensuram aeternitatis.

SECUNDA Implicancia est. Implicat motus, & tempus ab aeterno. Ergo & Ens permanens, successive tamen productum: quia eadem implicancia pro utraque parte tenent.

DICENDUM est 2. *Possibilem esse Creaturam unam, vel plures simul ab aeterno productas, post quas tamen non possint aliae poni nisi in tempore.*

PROBATUR Conclusio. Quia nulla in hoc implicancia. Solvenda implicancia.

Solutio Implicantarum.

PRIMA Implicancia est petita ex Materia de infinito & duratione. Si talis Creatura daretur, duraret per aeternitatem; si duraret per aeternitatem, duratio illius esset infinita. Sed infinitum implicat.

RESPONDETUR. Illam durationem fore infinitam, hoc est, carentem omni etiam imaginario instanti temporis, quod non fuerit, non fore tamen infinitam, ratione alicujus realis infiniti, ad cuius scilicet infinitudinem, terminata sit actio aliqua realis. Hinc actio productiva creaturae ab aeterno, erit actio aliqua terminata ad ipsam entitatem Creaturae finitam, coexistentem Deo, qui est mensura aeternitatis in praesenti. Unde hoc argumentum probat multum; nempe Deum non existere ab aeterno, si enim existeret ab aeterno, daretur aeternitas a parte ante, quae dari non potest, quia illa aeternitas esset infinita actu, & tamen infinitum actu implicat.

SECUNDA Implicancia est posita ex dominio Dei. Si possibile esset Ens permanens ab aeterno, deberet durare per aeternitatem: quomodo enim esset ab aeterno, si per aeternitatem, quae

vocatur ante, non duraret: si autem deberet durare per aeternitatem, non posset illam Deus annihilare per aeternitatem: quod videtur absolute Dei dominio obesse.

RESPONDETUR. Creaturam inannihilabilem implicare contradictionem, ob ea, quae dicuntur in Materia de incorruptibilitate Angelorum, quia ex suppositione antecedenti est inannihilabilis, adeoque efficiens dominio Divino, quia non relinquens potestatem disponendi prout voluerit, idque non ex suppositione usus libertatis circa inannihilationem, suppositio enim libertatis non tollit libertatem. Jam autem creatura ab aeterno producta, cum potuerit produci in tempore, non ex suppositione antecedenti, habet inannihilabilitatem, sed ex suppositione consequenti, quod scilicet Deus voluerit illam produci ab aeterno, adeoque ab aeterno conservari: jam autem quod non possit Deus ab aeterno aliquid ex suppositione consequenti facere, id non officit Divino dominio. Tota ergo inannihilabilitas illius ab aeterno, est ex suppositione, quod Deus velit illam esse aeternam a parte ante, non potest autem de illa esse decretum, ut sit aeterna a parte ante, si possit destrui ab aeterno; licet illud quod non possit destrui ab aeterno, proveniat ex suppositione Decreti, ut autem illam ab aeterno & tamen liberè produxerit Deus, sufficit indifferentia in priori naturae ad producere, vel non producere.

TERTIA Implicancia est: Non potest communicari creaturae immensitas, nec omniscientia. Ergo neque duratio ab aeterno.

RESPONDETUR. Possibile est ut creaturae communicetur notitia omnium possibilium creaturarum, sed non omniter, ut ita dicam, quia illi non potest communicari comprehensiva scientia Dei, quae includitur in omniter scientia. Ad immensitatem quod attinet, si queratur; An Deus per absolutam suam potentiam facere possit, ut in quibus locis est ipse, illic etiam replicative ponatur creatura? hoc negandum potentiae Dei non est, deficiet tamen ab immensitate, quia Deus sine ulla replicatione, est ubique. Si autem per immensitatem intelligatur perfectio Dei, secundum quam coexistere potest cuicunque loco, cum haec perfectio supponat infinitatem Essentiae, quae creaturae communicari non potest, sic ut nec communicari possit immensitas, & si non repugnaret immensitas sine infinitate essentiae, non repugnaret communicari illam creaturae; non ostenditur autem necessario connecti cum infinitate essentiae, aeternitatem a parte ante.

INSTABIS. Si ponatur linea infinita ex una parte, potest Deus semper & semper, in remotiori & remotiori distantia, ponere Angelum vel hominem, nec posset ponere a nobis in tantum remotum Angelum, quin produ-

cere possit remotius distantem. Ergo nec potest esse quidquam in ante, ita productum, quin antea produci potuerit. Ergo non potest produci ab æterno: nam productum ab æterno, nihil antea produci potest.

RESPONDETUR. Quamvis in dicta linea procedendo per partes finitas possit aliquid produci antea, secus si positio commensuratur infinitati lineæ.

Petitur etiam contra hanc Conclusionem argumentum ab Auctoritate Patrum, qui arguentes contra Arrium pro principio assumebant. Verbum non esse Creaturam, quia ab æterno erat, quæ argumentatio non valuisse, si potuit esse Creatura ab æterno.

RESPONDET primò Oviedo, Patres argumentatos esse ad hominem, quia censabant Arriani nullam Creaturam fuisse ab æterno.
Hæc responsio

NON SATISFACIT. Quia ponebant Arriani aliqui, Verbum esse Creaturam, & tamen ab æterno, quomodo ergo nullam Creaturam dicebant esse ab æterno. Quod si velit intelligi Oviedo, quod scilicet nulla alia creatura fuerit ab æterno, non tenuisset Consequentia. Ergo neque Verbum, si est Creatura, fuit ab æterno; sicut enim si unum permanens in sententia Ovied. positum fuisset ab æterno, mala fuisset consequentia argumenti, ex eo non esse positum illud ens permanens, quia nullum aliud Ens permanens positum fuisset, si nec ista Patrum consequentia tenuisset.

RESPONDET secundò Amicus disp. 7. de Æternitate Dei Sect. 2. & post eum Pontius, Sanctos negasse æternitatem Creaturis talem, qualem Philosophi possibilem asseriebant, & qualis negata sufficiebat ad probandam æternitatem Verbi: nimirum negabant æternitatem necessariam, qualem Aristoteles comminiscébatur in mundo; & cum ex altera parte necessario sit productum Verbum, inferebant, Verbum non esse Creaturam, sed Deum. Quando autem Patres ex eo arguebant creaturas non posse produci ab æterno, quia cum Creaturæ sint, debent produci ex nihilo, argumentum illorum procedebat non de nihilo antecedente tempore, & positivè, sed de nihilo antecedente negativè, quia scilicet potuerant esse nihil.
Hæc responsio

NON SATISFACIT. Quia non salvat plenè dicta Patrum: nam supponit, quod Arriani universaliter docuerint necessarium fuisse, ut VERBUM fieret ab æterno, cum teste Athanas. Orat. 2. contra Arrian. censuerint illud factum esse in tempore. Deinde has & taliter negant PP. posse fieri Creaturas ab æterno, quas & qualiter affirmabant Arriani. Non affirmabant autem posse illas fieri necessario, quia non agnoscebant Deum necessariò agentem ad extra.

Ut verum fatear, majus robur argumentum Patrum habuisset, si posset à nobis demonstrari Major hæc: Impossibilis est Creatura æterna. Ut tamen robur argumenti Patrum tueamur.

SUPPONENDUM est. Quod secundum varia tempora Arriani mutarint suam sententiam. Nam Primus Arrius dixit, Verbum esse Creaturam, genitumque ex Non existentibus, hoc est in tempore, & non ex substantia Patris. Rursus alii volebant Filium appellare creaturam, dicebantque Deum esse, sed Minorem. Deinde alii negabant habere similem naturam cum Patre, ne identitatem agnoscerent. Postea asseriebant esse similem Naturæ, alicuiusmodi Naturæ intelligendo: quia scilicet similitudo est semper inter distincta. Psathyriani autem agnoscebant Filium esse ab æterno, & ante omnia secula. Hoc supposito:

RESPONDETUR tertio, argumentum hoc: Nulla Creatura est ab æterno, Verbum est ab æterno, Ergo Verbum non est Creatura, argumentum, inquam, hoc non uris Arrianos omnes, sed hos qui castigatiùs loquentes, volebant asserere Christum esse creaturam; nam Minor & Major erat illorum, concessâ autem consequentiâ instabant Patres. Quicquid est, vel est Deus, vel Creatura. Ergo cum Verbum, ex concessis, non fuerit Creatura, & fuerit ab æterno, Deus erat. Suar. autem dicit, Majorem illam processisse de eo, quod erat de facto, non de eo quod fieri potest de potentia absoluta. Denique assumebatur tanquam articulus Fidei. Nihil Creatum est ab æterno.

QUÆSTIO II.

De Conservatione.

QUÆRES I. Quid est, & quomodo distincta sit Conservatio? Nomine conservationis, omnes communiter accipiunt continuatam rei productionem. Hinc differt à prima productione; quia prima productio supponit non præhabitu antea, esse, Conservatio autem supponit præhabitu esse. Quod autem attinet ad distinctionem conservationis.

ASSERO I. Conservationem creaturæ immèdiatè à solo Deo sine interventione miraculi præstam, non esse distinctam modaliter.

RATIO. Quia neque ipsa Creatio est distincta modaliter.

ASSERO 2. Conservationem, quæ causæ creatæ, una cum Deo, conservant aliqua, ut cum conservat ignis calorem, quem in se emanat, objectum species, Sol lucem, involvere connotatam modalitatem.

RATIO est; quia etiam productio talium, involvit connotationem modalitatis.

ASSERO